

Beton in transitie heeft versterking nodig

Beton is verantwoordelijk voor circa 1,6 % van de Nederlandse CO₂ uitstoot. Tegelijk is beton onmisbaar voor de bouw en infrastructuur. Talloze organisaties en bedrijven zijn actief om deze branche CO₂ neutraal te maken. De introductie van innovaties kent vele hindernissen, maar de norm-technische toelating is de grootste. In deze *position paper* een overzicht van de stand van zaken, met handreikingen voor het versnellen van de klimaat-transitie in de betonbranche. Gezien vanuit een paar koplopers in duurzame innovaties.

De organisaties Sqape, Cementbouw, VVM

Sqape brengt sinds een aantal jaren een CO₂-arm, cementloos bindmiddel voor beton op de markt, waarmee tot 80% CO₂ reductie mogelijk is. Sqape is voor de helft eigendom van Cementbouw, die onder andere cementvervangers voor beton produceert. Cementbouw werkt samen met zusterbedrijf VVM (België), dat duurzame cementsoorten voor de Belgische en Nederlandse markt produceert. De belemmeringen voor duurzamere cement, cementvervangers en cementloos beton zijn vrijwel gelijk.

Aanbodkant innoveert

De betonsector heeft de klimaatdoelstellingen vertaald in het Betonakkoord en oplossingen beschreven in de 'Road Map CO₂'. Dit zijn 26 'handelingsperspectieven' die langzaam algemeen bekend raken en mondjesmaat geïmplementeerd worden. De academische wereld heeft hier nauwelijks aansluiting bij gezocht, wat wel hard nodig is om deze innovaties en benodigde kennis verder te ontwikkelen. En als basis voor nog onbekende innovaties.

Vraagkant stimuleren

Een groep koplopers is bereid (jarenlang) tijd en geld te investeren in de ontwikkeling en toepassing van duurzame innovaties. Deze zijn te vinden door de gehele bedrijfskolom; bij RWS, provincies, gemeenten, aannemers, ingenieursbureaus en producenten. Maar meestal is bij inkoop en aanbesteding de prijs nog steeds doorslaggevend, waardoor duurzame innovaties - die zeker in een beginfase vaak duurder zijn - op de plank blijven liggen.

Kennislandschap inrichten

De betonwereld kon altijd rekenen op kennis en ondersteuning vanuit de cementindustrie. Voor alternatieve technologieën is men vaak aangewezen op kleinere producenten (zoals Sqape) en kennisinstellingen. Omdat we in Nederland lang voorop liepen met duurzame innovaties, kunnen we onvoldoende putten uit internationaal onderzoek. Onze eigen kennisstructuur is zwak; universiteiten hebben onvoldoende aansluiting, TNO probeert wel het gat dicht te lopen maar is daarbij afhankelijk van marktfinanciering. Subsidies voor toegepast, industrieel onderzoek en *pilots* zijn zeer beperkt. Cursussen zoals georganiseerd door de Betonvereniging worden gegeven door vrijwilligers uit het veld.

Regelgeving stroomlijnen

Het systeem van standaarden, normen en aanbevelingen beschermen de veiligheid van onze betonconstructies. Voor aanvullingen of wijzigingen bestaan tijdrovende, bureaucratische procedures. De betrokken commissies en werkgroepen (onder regie van CROW) worden door een beperkt aantal deskundigen op vrijwillige basis bezet. Het doorlopen van alle procedures kost al gauw meerdere jaren. Het polderen van deze gremia zorgt uiteindelijk wel voor breed gedragen nationale standaarden en aanbevelingen. Via het Betoninnovatieloket van het CROW zijn sinds kort snelle pilots mogelijk.

Groefonds nodig

Een belangrijke subsidie uit het Groeifonds voor het verduurzamingsprogramma *Beton Reinvented* is niet toegekend. Beton verdient een nieuwe kans, vanwege het belang van de branche en de bijdrage aan het Klimaatakkoord. Veel innovaties in beton zullen direct voordeel opleveren voor de duurzaamheidsdoelstellingen van de overheid zelf, omdat deze de grootste bouwopdrachtgever is.

Gunstig klimaat creëren

De behoefte aan duurzame oplossingen neemt elk jaar toe, het aanbod ook. De verwachting is dat een stijgende CO₂ prijs op termijn de inkoop van duurzamere materialen en technologie kan stimuleren. Op korte termijn moeten duurzame innovaties beloond worden op basis van CO₂ besparing.

Zowel voor inkopers/uitvragers als voor producenten/aanbieders is het essentieel om de norm-technische toelating van innovaties te stroomlijnen en financieel laagdrempelig te maken. Uiteraard met behoud van kwaliteit en veiligheid. Hiervoor zijn extra professionals hard nodig.

Ook de kennisinfrastructuur dient sterk verbeterd; door middel van een betere aansluiting tussen de academische wereld en de praktijk en overheidsfondsen voor toegepast onderzoek. Bijvoorbeeld door onderzoeksconsortia rond bedrijven te organiseren, door subsidie voor toegepast onderzoek. Met de Handelingsperspectieven van het Betonakkoord als kompas.

Zo kan de beoogde transitie naar duurzaam beton worden gemaakt, om een belangrijke bijdrage te leveren aan de Nederlandse klimaatdoelstellingen.

